

MINISTERSTWO ZDROWIA

Podsekretarz Stanu

Andrzej Włodarczyk

Warszawa, 2011-10-31

P. Białas
do realizacji

MZ-ZP-P-079-21938-3/AB/11

Rzecznik Praw Pacjenta

BIURO RZECZNIKA PRAW PACJENTA	
Wpłynęło: 03.11.2011
Znak:	RzPP/17965

Pani

Krzyszyna Barbara Kozłowska
Krzyszyna Barbara Kozłowska

Rzecznik Praw Pacjenta

ZESPÓŁ ds. ZDROWIA PSYCHICZNEGO	
WPLYNĘŁO	
03.11.2011	
(datownik)	
Znak	RzPP-ZP-0711-2-3/BK/BW

Odpowiadając na pismo z dnia 3 października 2011 r., znak: RzPP-ZP-0711-2-1/BK/BW11, dotyczące nieetycznego zachowania personelu medycznego szpitali wobec pacjentów hospitalizowanych w szpitalach psychiatrycznych, uprzejmie przekazuję następujące informacje i wyjaśnienia.

Poszanowanie i ochrona praw pacjentów, w tym również osób z zaburzeniami psychicznymi, jest jednym z podstawowych obowiązków państwa, realizowanych przez organy administracji rządowej, samorządowej oraz powołane do tego instytucje i podmioty. Jest to również jedna z priorytetowych kwestii, przez pryzmat której wszystkie swoje zadania realizuje Minister Zdrowia, stąd też wszelkie sygnały świadczące o przypadkach naruszenia tych praw przyjmowane są z uwagą i niepokojem.

Rzeczony niepokój wzbudzają również przedstawione przez Panią Minister refleksje płynące z analizy zgłaszanych przez pacjentów szpitali psychiatrycznych skarg, zawierających zastrzeżenia co do zachowania personelu, zarówno medycznego jak i porządkowo-pomocniczego. Osoby z zaburzeniami psychicznymi będące pacjentami ww. podmiotów leczniczych, w tym osoby uzależnione, stanowią specyficzną grupę pacjentów. Poniżające i niejako piętnujące postawy prezentowane wobec nich przez osoby, których zadaniem jest niesienie im pomocy nie tylko medycznej, terapeutycznej, ale także niejako kompleksowej (poprzez zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych, materialnych, emocjonalnych i społecznych) należy zawsze uznawać za naganne i prowadzić do ich wyeliminowania.

Istotnym w tej materii jest jednak również, czy występowanie opisanych zachowań ma faktycznie charakter powszechny, czy też zdarza się incydentalnie. Oczywiście każdy nawet jednostkowy przejaw łamania praw pacjenta, w tym pacjenta szpitala psychiatrycznego,

RZECZNIK PRAW PACJENTA	
WPLYNĘŁO	
03.11.2011	
(datownik)	
Znak	RzPP- 174/2011

należy uznać za niedopuszczalny, jednakże ważnym jest również określenie skali scharakteryzowanego zjawiska. Pozwala to na dobór odpowiednich środków działania, a także ich właściwe ukierunkowanie, a przez to skuteczniejszą eliminację praktyk nagannych. Zgadzam się bowiem, że za takie należy uznać obraźliwe formy zwracania się do pacjentów. Nie uważam również, aby właściwe co do zasady było zwracanie się do pacjentów po imieniu. W tym przypadku należy mieć jednak na względzie specyfikę oddziaływań terapeutycznych, w trakcie których nie zawsze posługiwanie się nazwiskami jest zalecane. Ma to miejsce przykładowo w toku spotkań społeczności terapeutycznej, których zbytnie sformalizowanie (za takie uważa się w tej sytuacji również używanie nazwisk) stoi w sprzeczności z podstawowym zadaniem ich prowadzenia, tj. integracją w grupie.

Wykonywanie przez pacjentów czynności należących do obowiązków personelu porządkowego jest kolejnym działaniem, które zasadniczo nie powinno mieć miejsca. Podobnie jednak jak w przypadku wskazanym powyżej, są sytuacje, w których prace o charakterze porządkowym są w pełni uzasadnione, jako część składowa prowadzonych zajęć. Jest to przykładowo dopuszczalne podczas zajęć praktycznych, organizowanych dla pacjentów w ramach oddziaływań rehabilitacyjnych, takich jak warsztaty plastyczne, czy wspólne przygotowywanie posiłków. Udziału pacjentów w czynnościach porządkowych bezpośrednio z tymi zajęciami związanych i stanowiących ich element nie można traktować jako naruszenie praw pacjentów.

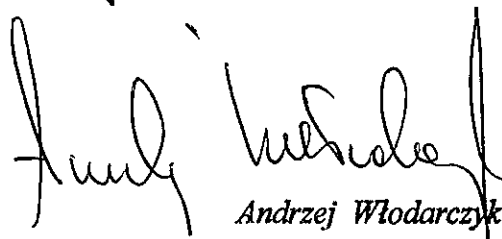
Odnosząc się do zasygnalizowanego problemu nieetycznego zachowania personelu medycznego, przejawiającego się ograniczaniem dostępu pacjentów do leczenia somatycznego bądź też lekceważeniem zgłaszanych objawów somatycznych, należy - podobnie jak w pozostałych przypadkach - wyrazić niepokój i ubolewanie, że sytuacje takie mają miejsce. Rozumiem, że zgodnie z przekazanymi przez Panią Minister informacjami, nie mają one charakteru powszechnego, więc należy je traktować jednostkowo i w ten sposób na nie reagować.

Pragnę także poinformować, że problem nieetycznych zachowań wobec pacjentów, jako wysoce nagannych, jest uwzględniony w procesie kształcenia na kierunkach medycznych, stanowi bowiem element programu nauczania w zakresie etyki.

Jednocześnie, mając na względzie zapewnienie należytej ochrony praw pacjentów szpitali psychiatrycznych, w tym odpowiedniej informacji o przysługujących im prawach, planowane jest - w związku z pracami nad projektem rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie

szczegółowego sposobu postępowania w sprawach przyjęcia oraz wypisania ze szpitala psychiatrycznego — opracowanie, w postaci załącznika do wspomnianego rozporządzenia, wzoru informacji, jaką otrzymywałby pacjent przyjmowany do szpitala psychiatrycznego. W celu zapewnienia, aby przedmiotowa informacja prezentowała prawa przysługujące pacjentowi szpitala psychiatrycznego w sposób pełny i czytelny, zwracam się do Pani Minister z prośbą o przekazanie propozycji zapisów, jakie powinny się w takim dokumencie znaleźć lub propozycji kształtu tego dokumentu, z góry dziękując za pomoc i współpracę w jego tworzeniu.

z szacunkiem
Włodarczyk

Andrzej Włodarczyk